

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Mgr. Milan Koščo

Implementácia prvkov e-Learningu na hodinách geografie

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Prešov
2015

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS/OSO: Mgr. Milan Koščo

Kontakt na autora: Spojená škola – Gymnázium sv. Košických mučeníkov
Čordákova 50, 040 23 Košice
milan.kosco@gmail.com

Názov OPS/OSO: Implementácia prvkov e-Learningu na hodinách geografie

Rok vytvorenia 2015

OPS/OSO: XIV. kolo výzvy

Odborné stanovisko vypracoval: RNDr. Helena Forgáčová, PhD.

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe/osvedčená skúsenosť odbornej praxe bola vytvorená z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

e-Learning, geografia, vyučovacie metódy, EduPage, regionálna geografia

Anotácia

Osvedčená pedagogická skúsenosť sa zaoberá moderným nástrojom e-Learning. Práca rozoberá teoretické aspekty a podstatu e-Learning vzdelávania. Prezentuje možnosti a alternatívy využitia e-Learning modulov v rámci regionálnej geografie sveta v rôznych fázach klasicky členenej vyučovacej jednotky. V práci sú popísané výhody i nevýhody e-Learning vzdelávania a reflexia autora nad danou problematikou. E-Learning je aplikovateľný v predmete geografia v rôznych dimenziách a na základe skúsenosti v práci s tabletom resp. s iPadom je inšpirujúcim doplnkom ku vyučovaniu geografie.

Akreditované programy kontinuálneho vzdelávania

Názov akreditovaného vzdelávacieho programu KV

Číslo akreditovaného
vzdelávacieho programu KV

Využitie e-Learningu vo vyučovaní

1072/2013-KV

Využívanie informačno-komunikačných technológií vo vzdelávaní

52/2010-KV

Ako učiť žiakov spracovať informácie z textu

105/2010-KV

Projektové vyučovacej hodiny z geografie (vlastivedy)

449/2011-KV

OBSAH

ÚVOD	5
1 E-LEARNING VZDELÁVANIE.....	7
1.1 Výhody a nevýhody e-Learning vzdelávania.....	7
1.3 Psychologické aspekty vzdelávania a e-Learning	8
1.4 Zásady vytvárania e-Learning kurzov	9
2 VYUŽITIE E-LEARNING VZDELÁVANIA VO VYUČOVANÍ GEOGRAFIE.....	13
2.1 IS Claroline.....	13
2.2 EduPage e-Learning vo vzdelávaní	15
2.2.1 Motivačné metódy a testy v prostredí EduPage e-Learning	16
2.2.2 Expozičné metódy a testy v prostredí EduPage e-Learning	19
2.2.3 Fixačné metódy a testy v prostredí EduPage e-Learning	23
2.2.4 Diagnostické metódy a testy v prostredí EduPage e-Learning	24
2.3 Využitie e-Learning vzdelávania pri vedení maturitných seminárov	27
3 UKÁŽKY AKTIVÍT ZO ŠKOLSKEJ PRAXE A ODPORÚČANIA.....	29
3.1 Ukážka vyučovacej hodiny s využitím EduPage e-Learning.....	29
3.2 Návrhy a odporúčania pre uplatnenie e-Learning vzdelávania v praxi.....	36
ZÁVER	37
ZOZNAM PRÍLOH	38

ÚVOD

E-Learning - fenomén vzdelávania 21. storočia. Ohromuje svojou rozsiahlosťou, priťahuje množstvom technických možností, postihuje takmer všetky oblasti ľudského vedenia, približuje ináč geograficky vzdialené dianie až do konkrétnej školy, učebne. Vzdelávanie formou e-Learningu je pre žiakov atraktívnou formou prezenčného alebo dištančného štúdia a získava si čoraz viac priaznivcov aj zo strany pedagógov. Vzdelávanie formou e-Learningu nemôže celkom nahradiť rolu, pozíciu a fyzickú prítomnosť pedagóga, avšak predstavuje alternatívny doplnok, ktorým je možné obohatiť vyučovaciu hodinu o kvalitatívne nové aspekty.

Cieľom osvedčenej pedagogickej skúsenosti bolo analyzovať možnosti využitia e-Learning vzdelávania a jeho implementácie v rámci hodín regionálnej geografie sveta. Prácu som členil na kapitoly podľa vopred stanoveného kritéria.

V prvej kapitole je popísaná teoretická báza a podstata e-Learningu, jeho výhody i nedostatky. Pozornosť som venoval aj didaktickým zásadám a psychologickým aspektom, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť vyučovacieho procesu ako celku. Využil som metódu komparácie dostupných zdrojov zo Slovenska i zo zahraničia, kde majú s touto formou vzdelávania adekvátne skúsenosti. Využíval som knižné učebné zdroje, printové časopisy, zdroje online dostupné na webových portáloch. Získané informácie tvoria základnú bázu teoretickej časti práce. Všetky informačné zdroje som uviedol v zozname bibliografických odkazov.

Praktická časť (druhá a tretia kapitola) prezentuje využitie prostredia IS Claroline a EduPage e-Learning vo vyučovaní geografie. Prioritný záujem je venovaný práve prostrediu EduPage. Prostrediu IS Claroline sa v práci venujem okrajovo. Analyzoval som každú etapu vyučovacieho procesu (motivačnú, expozičnú, fixačnú a diagnostickú fázu) a k nim som priradil modelové štúdie testov prípadne ukážky maturitných zadaní a prezentácii. Je zreteľné, že e-Learning je možné využiť v každej fáze vyučovania podľa vopred stanovenej schémy. Maturitné semináre s dostatočnou časovou dotáciou sú vhodným priestorom na realizáciu e-Learningového vzdelávania.

Praktická časť osvedčenej pedagogickej skúsenosti vychádzala z vopred stanoveného cieľa práce. Opísal som niektoré z možností implementácie prvkov e-Learning vzdelávania v rámci hodín geografie. Kvôli prehľadnosti som kategorizoval vyučovaciu jednotku do štyroch základných častí, avšak táto klasifikácia nie je smerodajná. Tretia kapitola dokumentuje vyučovaciu hodinu v rámci vyššieho sekundárneho vzdelávania na vzorke študentov gymnázia v predmete geografia.

Na konci kapitoly som uviedol niekoľko odporúčaní a postrehov pre pedagogickú prax. Všetky príklady, prehľady, ukážky vyučovacích hodín boli pilotne realizované v predmete geografia so žiakmi gymnázia.

Nástroje e-Learningu môžu žiaci využívať aj na tabletoch (alebo iPadoch), ktoré majú k dispozícii. Nástroj e-Learningu tak figuruje na intuitívnej báze, ktorá je súčasným žiakov blízka. Je škola plná tabletov a počítačov moderná? Určite platí zásada, že kvalita by mala predbehnúť kvantitu. Mnohí pedagógovia, lekári a psychológovia upozorňujú na

efektívny pomer využívania moderných foriem vyučovania a tradičných foriem vzdelávania a súčasne nestrácať osobný sociálny kontakt.

Trend e-Learning vzdelávania v súčasnosti napreduje. Aj v predmete geografia je široké spektrum využitia tejto atraktívnej formy. Verím, že práca iniciuje rozvoj myšlienkových procesov.

1 E-LEARNING VZDELÁVANIE

E-Learning vzdelávanie v poslednom období patrí medzi obľúbenú formu vzdelávania jednak pre žiakov ale aj pre pedagógov. M. Drozdová (2007, s. 37) uvádza, že e-Learning v širšom slova zmysle znamená proces, ktorý popisuje a rieši tvorbu, distribúciu, riadenie výučby a spätnú väzbu na základe počítačových kurzov. Tieto aplikácie väčšinou obsahujú simulácie, multimedialne lekcie, t.j. kombinácie textového výkladu s animáciami, grafikou, schémami, auditom, videom a elektronickými testami. Hovorí sa, že každý študent si môže zvoliť formu vzdelávania, ktorá mu najviac vyhovuje. Pokiaľ sa teda na pojem e-Learning pozeráme zblízka, môžeme určite povedať, že ide o veľmi kvalitný doplnok existujúcich možností vzdelávania.

Pedagogický slovník (Průcha, J. – Walterová, E. – Mareš, J., 2009, s. 66) uvádza nasledujúcu definíciu pojmu e-Learning:

„Termín sa u nás používa v tejto anglickej podobe alebo sa prekladá ako „elektronické učenie“. Ide o taký typ učenia, pri ktorom získavanie a používanie znalostí je distribuované a uľahčované elektronickými zariadeniami. Môže zahŕňať ucelené učebné kurzy alebo menšie stavebnicové učebné moduly alebo len relatívne malé učebné témy. Môže sa opierať o časovo synchrónne alebo asynchrónne prístupy; môže byť distribuované z geograficky i časovo nezávislých zdrojov. Prepája vonkajšie riadenie jedinca s jeho autoreguláciou. Používa sa predovšetkým v dištančných a kombinovaných formách vysokoškolského štúdia. Postupne preniká i na stredné a základné školy.“

Ak vychádzam z definície e-Learningu podľa E. Masie, zakladateľa e-Learningového priemyslu, „E-learning je nástroj využívajúci sieťové technológie na vytváranie, distribúciu, výber, administráciu a neustálu aktualizáciu vzdelávacích materiálov.“ môžeme konštatovať, že svojim obsahom vystihuje podstatu pre činnosti spojené s dosiahnutím požadovaného cieľa (Lepiš, F., 2011).

E-Learning, ako nová didaktická metóda umožňuje vzdelávanie nielen dištančnou formou, ale poskytuje nové možnosti pre ostatné formy vzdelávania. Učiteľ sa stáva tvorcom učebných dokumentov so špecifickým poslaním – kvalitu prezenčnej formy štúdia transformovať do účelne zostavených dokumentov v elektronickej podobe s využitím všetkých foriem prezentácie.

1.1 Výhody a nevýhody e-Learning vzdelávania

Hlavnou výhodou e-Learning vzdelávania je automatizácia viacerých pedagogických procesov, hlavne vyhodnocovania testov. Zefektívnenie skúšania (testovania) pokiaľ sa používajú multiplechoice testy a iné druhy testovania – softvérové riešenie testy samo zostaví aj vyhodnotí, študenti sa okamžite dozvedia výsledok testov, je to úspora niekoľkých hodín oproti manuálne zadávaným a vyhodnocovaným testom.

Vďaka tejto automatizácii sa zásadným spôsobom šetrí čas pedagógovi a umožňuje mu využívať ho na iné činnosti. Zároveň napomáha počítačovej gramotnosti nielen pedagógov, ale aj študentov.

Ďalšou významnou výhodou je elektronizácia učebných materiálov a ich dostupnosť. Týmto je možné využiť kontaktné hodiny na iné aktivity mimo deskripcie učebných materiálov ako napríklad precvičovanie látky, alebo praktické príklady či prístupy k danej téme. Študenti majú možnosť si prečítať materiály. Zefektívnenie vzdelávania umožní zvýšiť počet študentov vzhľadom na časovú úsporu.

Jeden z najvýznamnejších prínosov je viacero aktivít zameraných na kolektívne vytváranie výstupov či seminárnych prác. Pri externom štúdiu je uľahčené vytvorenie komunity, lebo existuje komunikácia medzi študentmi navzájom a medzi pedagógom a študentmi aj medzi málo frekventovanými osobnými stretnutiami. Nastáva aj zníženie nákladov na spotrebný materiál: papier a toner (zníženie nároku na tlač – písomných prác, testov, študijných materiálov) (Drozdová, M., 2007).

Pochopiteľne aj toto vzdelávanie má svoje nevýhody. Patrí tu napríklad značné obmedzenie priamej interakcie, obmedzená možnosť face to face, teda priama interakcia so živou osobou. Nie každý je rovnako stotožnený s používaním počítača, teda môže nastať prvotná frustrácia v používaní počítača a sieťových služieb, ťažkosti v prístupe k informáciám. Nastáva aj rast zaťaženia s ohľadom na čas strávený vo virtuálnej triede. E-Learning vyžaduje realizovať úlohy v predpísanom termíne, teda existuje limitujúca podmienka na čas. Vzdelávanie formou e-Learningu neumožňuje rozvoj niektorých praktických zručností. Z psychologického hľadiska môže byť negatívom aj istá forma osamotenosti pri štúdiu (Timková, M., 2012).

1.2 Psychologické aspekty vzdelávania a e-Learning

Pri nevyhnutnej zmene úlohy učiteľa na tútora, moderátora, facilitátora má nezastupiteľnú pozíciu jeho skúsenostná zložka. Aj keď veľa študentov zvládne napr. obsluhu počítača rýchlejšie ako učiteľa, študenti nevedia sami získať tie kompetencie, ktoré potrebujú pre život a osobný rast. Vzdelávací proces v informačnej spoločnosti neznamená automatizáciu vzdelávacieho procesu prostredníctvom počítača bez realizátorov vzdelávania. Študent potrebuje motivovať, vysvetliť, diskutovať, hľadať riešenia pod odborným dohľadom.

Psychológia je jedným z najdôležitejších faktorov vstupujúcich do vzdelávacieho procesu. Učiteľ musí byť aj moderný psychológ. Poukazovať na pozitívne príklady, hľadať motivujúce prvky je v súčasnosti veľmi náročná úloha.

Kľúčovou úlohou učiteľa (Petlák, E. et al., 2005. s. 129) je zapojiť žiakov do učebnej činnosti a postarať sa o to, aby sa na týchto činnostiach podieľali počas celej vyučovacej hodiny a tak dosiahli cieľ vyučovacej hodiny. Dôležitým faktorom k dosiahnutiu cieľa vyučovacej hodiny je ak klíma vyučovacej hodiny. Jedným z možných spôsobov vytvorenia pozitívnej klímy je realizácia rôznych nových foriem vzdelávania, napríklad e-Learning vzdelávania, ktoré je súčasnej mladej generácii veľmi blízke.

Veda neustále napreduje v každej oblasti. Predmetom vedeckého výskumu v psychológii je skúmanie funkcie ľudského správania sa pri procese učenia. Najnovšie poznatky poukazujú na to, že proces vzdelávania má svoje zásady, ktoré sa prispôbujú novým podmienkam.

Proces vzdelávania dnes by mal klásť dôraz na tieto zásady tak pre pedagóga ako aj pre študenta:

- zvyšovanie vlastnej motivácie jednotlivca,
- konkrétna samostatná práca, projekty,
- zapájanie okolia do spolupráce (blízkeho ale aj vzdialeného),
- hľadanie súvislostí medzi rôznymi poznatkami a predmetmi,
- zmeny úlohy učiteľa a zodpovednosti študenta.

Tieto výzvy určite pomáha dosiahnuť realizácia e-Learning vzdelávania.

V súčasnosti je možné konštatovať, že proces výučby je stále väčšinou orientovaný na interpretáciu obsahu (aj keď obsah je poskytovaný informačnými technológiami). Učiteľ prezentuje svoje vedomosti a zisťuje, či ich študenti správne reprodukovujú. Takáto forma je určite nevyhnutná v niektorých oblastiach, ale nie je vhodná všade. Získavanie informácií nie je hlavnou úlohou vzdelávacieho procesu, je len nástrojom na začiatku, kde potrebujeme určitú databázu vedomostí, aby sme mohli pokračovať v procese vzdelávania. Ale vzdelaný človek nie je ten, kto má množstvo vedomostí, ale ten, kto vie s týmito vedomosťami narábať. Ak sa teda informácie správne uložia v nejakom vzdelávacom kurze, môžeme rýchlejšie a efektívnejšie pracovať na pochopení a použití týchto informácií. Hlavnou úlohou učiteľa je potom vďaka IKT poskytnúť informácie a následne vytvoriť kreatívne motivujúce prostredie, kde budú interaktívne pracovať s týmito informáciami. To je ale náročná úloha, ktorá si vyžaduje použiť aj poznatky z oblasti psychológie, psychológie učenia a z oblasti pedagogiky i didaktiky.

1.4 Zásady vytvárania e-Learning kurzov

Vytváranie e-Learning kurzov pre vyučovanie geografie na školách je pomerne zložitý proces, ktorý vyžaduje citlivé aplikovanie viacerých záležitostí. Je dôležité správne kombinovať didaktickú a technickú stránku.

Pri tvorbe kurzu sa určí obsah, resp. forma učebnej látky, ktorá sa postupne upravuje do požadovanej formy. Je dobré si uvedomiť, že e-Learning neznamena prepisovanie učebnej látky do elektronickej formy. Dôležité je zvoliť takú formu úpravy, ktorá by čo najlepšie oslovila požadovanú cieľovú skupinu. Veľmi dôležitý je prvý kontakt žiaka (študenta) a jeho intuitívny prístup k práci s textom.

Pri vytváraní e-Learning kurzov (Turčáni, M., 2005) by sme mali brať do úvahy hlavne tieto faktory:

- Tvorba kvalitných učebných materiálov
- Obsah
- Princípy samoštúdia: jasne definované ciele celého kurzu a ciele kapitol, štruktúra textu do rôznych celkov (kľúčové slová, cvičenia, kontrolné otázky, prípadové štúdie z praxe, zadania), jasná a účinná vizualizácia (grafické symboly a značky, typografické konvencie, deliace čiary a pod.), jednoduchý a zrozumiteľný štýl písania (krátke vety, kontakt s čitateľom).

- Poskytnutie dostatočných informácií o kurze, metodológii, systéme výučby, hodnotení účastníkov, ako aj informácie o tíme pracovníkov (príručka účastníka kurzu).
- Podpora študentov (priama výučba, tlačené príručky, diskusná skupina, www, hodnotenie zadaní lektormi, kontakt so strediskom vzdelávania).
- Profesionalita členov tímu.
- Vytvorenie príjemnej atmosféry počas kurzov.

Všeobecné zásady tvorby materiálov pre e-Learning vzdelávanie

- Úplne zabudnúť na tradičný spôsob písania učebníc. Písať jednoducho. Ďalšie poznatky študenti môžu nadobudnúť z odporúčanej literatúry intenzívnejším samoštúdiom oblasti, ktorá ich zaujíma.
- Nie iba predkladať nové vedomosti, ale aktivizovať študenta, aby premýšľal, sám prichádzal na príčiny a súvislosti a nie iba automaticky memoroval obsah.
- Vizuálna produkcia v kombinácii s textom je optimálnou formou vyučovania.
- Audio, video je treba používať špecificky a selektívne t.j. tam, kde to vyžaduje povaha študovanej látky.

Niekoľko dôležitých zásad pri tvorbe učebných materiálov pre e-Learning

- Učebný materiál by mal byť jasný a prehľadný, čo je jednak otázkou výberu učiva, štýlu a výrazov, ale súčasne je to záležitosť štruktúry kapitol a typografická prezentácia.
- Učivo by malo byť v texte prezentované predovšetkým jasne, stručne, prehľadne.
- Obsah učiva by sa mal obmedziť na základné teoretické vedomosti.
- Učebný materiál by mal byť písaný s cieľom dosiahnuť maximálnu zrozumiteľnosť a "čítavosť" (pomáhajú tomu príklady, rôzne schémy, tabuľky, prehľady, grafy, obrázky).
- Nevyhnutné je nahradenie chýbajúcej školskej atmosféry dialogickým charakterom učebného materiálu a prvkov podporujúcich aktivitu študujúcich (otázky, úlohy, cvičenia, testy - autokorektívne).

Jednou z najdôležitejších častí kurzov je vytvorenie spätnej väzby medzi študentom a predmetom jeho štúdia. Táto otázka je riešená formou testov na rôznych úrovniach z hľadiska obťažnosti, dôležitosti, ale aj úspešnosti samotného študenta v rámci pokračovania v štúdiu. Základnou filozofiou je, aby kurz nenahrádzal iba klasické učebné materiály, ale s využitím hypertextových štruktúr a multimediálnych elementov poskytoval študujúcemu nové atraktívne prostredie, jemu dôverne známe, a nestresový spôsob samotného štúdia.

Celú stratégiu prípravy kurzov pre e-Learning vzdelávanie je dôležité rozdeliť do viacerých etáp. V prvej etape je to vytvorenie základných kurzov pre kombinovanú výučbu daného odboru. V druhej etape odskúšanie týchto kurzov v praxi a následné zakúpenie riadiaceho softvéru pre vedenie agendy o študentoch a ich štúdiu. (Turčáni, M., 2005).

Využitie internetu ako výučbového prostredia nie je jednoduchou záležitosťou. Hlavné využívanie online výučby prináša množstvo nových problémov, doteraz neprebádaných

postupov a riešení, veľké technické problémy a finančné zaťaženie. Možným riešením týchto prekážok je kvalitná a rozsiahla spolupráca univerzít i inštitúcií pri realizácii výučby prostredníctvom Internetu.

Jednou z úloh, ktorú nám pomáha riešiť práve e-Learning, je zabezpečenie kvalitatívnych ukazovateľov štúdia. Jednoducho povedané, aby štúdium bolo „lepšie“. „Lepšie“ vzdelávanie predpokladá, že všetci študenti v učebni vnímajú rovnako rýchlo, všetkým vyhovuje hovorený výklad lektora a všetci chcú v danej chvíli látku študovať. Prax je však trochu odlišná. E-Learning mnohé z týchto nedostatkov odstraňuje. Študent prechádza výučbovým kurzom svojím tempom, sám si určuje spôsob realizácie štúdia, návrat k témam, vyberá si z viacerých variant výkladu. Rovnako si kurz spúšťa vo chvíli, kedy to potrebuje, to znamená, že chce študovať a bude sa výkladu venovať. Prostredníctvom otázok, simulácií a testov je vťahovaný aktívne do výučby, čo významne zvyšuje zapamätanie si učebnej látky, učebného textu.

E-Learning pomocou testovacích objektov a riadiacich systémov efektívne meria každý kurz. Umožňuje objektívne nastaviť požadované ciele (napr. študent musí po absolvovaní kurzu správne zodpovedať na test, ktorý preverí jeho súčasné vedomosti o učebnej téme. E-Learning dáva okamžite k dispozícii informácie o jednotlivých študentoch, koľko dosiahli bodov, ako dlho strávili čas v jednotlivých častiach kurzu, ako odpovedali na otázky. E-Learning rovnako jednoducho štatisticky hodnotí úspešnosť jednotlivých kurzov a tým identifikuje kurzy, ktoré je potrebné prepracovať.

E-Learning prináša aj nové formy komunikácie a spolupráce ako medzi študentmi, tak medzi študentmi a lektormi, ktoré by bez použitia IKT neboli mysliteľné. E-Learning robí z učenia adresný, individuálny, interaktívny a zaujímavý proces, ktorý je integrovaný do každodenného života študenta.

Perspektívou pre všetkých je a bude celoživotné vzdelávanie realizované aj prostredníctvom informačnej diaľnice, v prostredí rodiacej sa modernej informačnej spoločnosti. Vo všeobecnosti by sme mohli zhrnúť výhody a nevýhody e-Learningu nasledovne: E-Learning je prínosom pre učiteľa ale aj pre žiakov, dokonca aj pre rodičov (Drozdová, M., 2007).

Nástroje e-Learningu môžu byť prínosom pre učiteľa, pre žiaka ale súčasne do istej miery môžu prinášať aj nevýhody (Krelová, M., 2007):

Prínos pre učiteľa:

- prijateľné používateľské prostredie a ovládanie,
- prepojenie s inými príbuznými portálmi, sebazvedľávanie,
- pridávanie fotografií, animácií, videí, doplňujúcich textov,
- tvorba, úprava lekcí, testu, projektu,
- distribúcie testov adresátom, on-line komunikácia,
- automatické vyhodnocovanie on-line testov.

Prínos pre žiaka:

- zaujímavý, interaktívny spôsob získavania informácií,
- atraktívne precvičovanie učiva, expozícia učebnej látky,
- on-line dostupnosť dokumentov a vzdelávacích materiálov,
- automatické vyhodnotenie testov a informácia o výsledku,

- on-line komunikácia medzi používateľmi,
- zodpovednejšie plnenie zadaných úloh,
- moderný spôsob výučby, aktívnejšie zapojenie sa do vyučovania,
- vytváranie testov, lekcí, projektov a podobne.

Nevýhody e-Learningu:

- obmedzenie priamej interakcie so živou osobou,
- rozdielna úroveň počítačovej gramotnosti,
- sociálna osamotenosť pri štúdiu,
- nutnosť realizovať úlohy v predpísanom termíne,
- ťažkosti v prístupe k materiálom, technologické problémy,
- redukcia rozvoja praktických zručností.

2 VYUŽITIE E-LEARNING VZDELÁVANIA VO VYUČOVANÍ GEOGRAFIE

Geografia leží na prieniku prírodných, spoločenských a technických vied a teda má veľmi široký a špecifický objekt a predmet skúmania. Geografiou sa žiaci zaoberajú už v domácich podmienkach, v predprimárnom vzdelávaní i v školskom vzdelávaní.

Súčasnú postavenie geografie na základných a stredných školách je diferencované. V zmysle štátneho vzdelávacieho programu je geografii na druhom stupni základných škôl (ISCED2) venovaných spolu päť hodín za štúdium a na gymnáziách (ISCED3a) spolu štyri hodiny za štúdium. Od benevolencie a možností školy závisí, či posilní dotáciu a vyučovanie geografie. Mnohé gymnázia ponúkajú vo štvrtom ročníku voliteľné semináre z geografie pre záujemcov o absolvovanie maturitnej skúšky z geografie v celkovej dotácii až päť hodín týždenne. Miera efektivity vyučovacieho procesu závisí od vhodne nastavenej interakcie učiteľ – žiak. Popri štandardných vzdelávacích podmienkach sa javí nevyhnutým využívanie rôznych ďalších nových prvkov vo vyučovaní. Príkladom môže byť e-Learning. E-Learning vzdelávanie je predpokladom efektívneho využívania času a je predpokladom pre zvyšovanie kvality vzdelávania.

Existuje množstvo učebných štýlov a foriem, ktoré sa dajú aplikovať vo vyučovaní geografie ako veľmi špecifického predmetu na školách. Dôležité je brať do úvahy aj informačný pokrok súčasnej spoločnosti a uplatňovať inovatívne prvky vo vyučovaní.

E-Learning vzdelávanie je priamo realizovateľné vo vyučovaní geografie. Vyučovacia hodina, ktorá spravidla trvá 45 minút, má niekoľko základných fáz. V každej fáze, či už motivačnej, expozičnej, fixačnej alebo diagnostickej je možné využiť e-Learning vzdelávanie. V nasledujúcich častiach sú príklady možností ako to docieľiť.

V tejto práci sa venujem dvom prostrediam, ktoré ponúkajú možnosti e-Learningového vzdelávania. Ide o IS Claroline a EduPage e-Learning.

2.4 IS Claroline

IS Claroline je forma e-Learning a e-Working otvorenej webovej platformy (tzv. GPL OpenSourcelicense). Je kompatibilná s operačným systémom Linux, Mac OS, Microsoft Windows (dostupné na <http://www.claroline.net/>). Prvotné využitie začalo v roku 2000 (CatholicUniversityofLouvain, Belgium) v Belgicku. Umožňuje stovkám organizácii po celom svete, vysokým a stredným školám, firmám a spoločnostiam vytvárať a spravovať kurzy pomocou internetu. Platforma je používaná vo viac ako sto krajinách a doteraz existuje asi tridsaťpäť jazykových mutácií IS Claroline.

Slovenskú verziu informačného systému IS Claroline vyvinula Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského. Je to akási forma virtuálneho laboratória, ktoré ponúka možnosti využitia v rôznych predmetoch. Jedným z nich je aj geografia. Ponúka akýsi virtuálny USB kľúč obsahujúci súbory, internetové odkazy, obrázky, dokumenty, prezentácie. Je dostupný pre pedagóga aj žiaka. Jeho výhodou je aj okamžitá spätná väzba, automatické vyhodnotenie. Jednou z možností je aj štatistický ukazovateľ prístupov žiakov, ich odpovedí, zadaní. Dá sa využiť pri zadávaní projektov a domácich

úloh, aj dlhodobého charakteru. Ponúka možnosti vytvárania rôznych druhov testov. Jeho nevýhodou je obmedzená kapacita priestoru na uloženie.

Informačný systém IS Claroline je relatívne vhodný na zadávanie domácich úloh, resp. tvorbu prác dlhodobého charakteru. Aplikovať ho je možné aj v geografii. Je potrebné mať vytvorené používateľské konto učiteľa v tomto softvéri. IS Claroline je vhodnejšie využiť na vyššom stupni vzdelávania, predovšetkým ISCED 3a, pretože program nie je až taký triviálny.

IS Claroline som využíval pri zadávaní projektov a úloh, na ktoré mali žiaci dostatok času a mali stanovené, dokedy majú vypracovaný materiál na konkrétne miesto zaslať. Po termíne nebolo možné odoslanie zadanej úlohy, pretože daná ikona už nebola aktívna. Nevýhodou IS Claroline je obmedzená kapacita posiadaného súboru 2MB, čo však šikovní žiaci vedeli veľmi elegantne obísť konvertovaním obrázkov a textu, čím sa do príslušnej kapacity zmestili. IS Claroline ponúka aj možnosti vedenia maturitných seminárov.

Využitie IS Claroline dokumentuje tabuľka.

Tabuľka 1 Využitie IS Claroline vo vyučovaní

	charakteristika
Stupeň vzdelávania	ISCED 3A – vyššie sekundárne vzdelávanie
Predmet	geografia
Tematický celok	Regionálna geografia Sveta
Téma	Vybrané kapitoly z regionálnej geografie sveta
Ročník	Druhý, tretí
Pomôcky	Interaktívna tabuľa s príslušenstvom, mapa, školský atlas
Implementácia	V prostredí IS Claroline vytvoríme zadanie pre žiakov. Názov: Prezentácia Typ zadania: Súbor s prílohou Od: 15. 02. 2015 12:00 Do: 03. 02. 2015 23:59 Typ zadania: individuálne Povoliť posielanie súborov po termíne: nie Popis: Vytvorte prezentáciu, minimálne 10 snímok, maximálne 15 snímok na jednu z nižšie uvedených tém a uložte ju na portál. Témy: USA; Regióny Ázie, Olympijské hry v Londýne, Multikulturalita miest, Súčasný vplyv EÚ na finančníctvo. Ide o zadanie dlhodobého charakteru, kde žiaci majú dostatok času na samotnú realizáciu zadania.
Zadanie dostupné na:	http://virtual-lab.sk/claroline/claroline/work/work_list.php?assignId=1
Názov zadania	Prezentácia
Prihlasovacie údaje	meno: kosco.milan heslo: aktuality
	Prameň: autorský materiál

V mesiacoch február a marec 2015 som v druhom ročníku gymnázia realizoval vyučovanie s implementáciou prvkov e-Learningu v prostredí IS Claroline. Bolo vytvorené používateľské konto (pozri: Obrázok 1), kde žiaci posielali vypracované prezentácie ako to indikuje vyššie uvedený prehľad. Forma bola pre žiakov veľmi atraktívna a predstavovala tzv. blended learning, vo význame vo význame zmiešané alebo kombinované štúdium. Pod týmto pojmom sa rozumie vzdelávanie s použitím počítačov doplnené prednáškami, workshopmi a seminármi, teda prezentačnou formou. Po expirácii termínu odoslania materiálov žiaci prezentovali svoju prácu pred ostatnými spolužiakmi, čím rozvíjali viaceré zručnosti.

The screenshot shows the Claroline LMS interface for a task assignment. The page title is "Claroline" and the institution is "Prírodovedecká fakulta UK". The user is logged in as "Milan Koščo". The task is titled "Zadanie" and is a presentation assignment. The task description includes the following details:

- Názov: Prezentácia
- Od 15. máj 2012 v 11:58 do 03. jún 2012 v 23:59
- Typ zadania: Súbor (súbor je povinný, text popisu nepovinný)
- Viditeľnosť odovzdaných prác: Viditeľné pre všetkých užívateľov
- Typ zadania: Individuálne
- Povoliť neskoré odovzdanie: Užívateľia nemôžu odovzdať prácu po termíne

The task description also includes a list of topics for the presentation:

- USA
- Regióny Ázie (Stredná Ázia, Blízky východ, Ázijske tigry)
- Oblasť oceánia
- Olympijské hry v Londýne
- Rôznorodosť miest vo svete
- vlastná téma

Below the task description is a table showing the submission status of the task:

Autori(i)	Posledne odovzdané	Odovzdané práce	Spätná väzba	Najlepšie hodnotenie
Lazok Emanuel	Prezentácia (2012-05-31)	1	0	Žiadne hodnotenie
Barťová Barbora	Olympijské hry v Londýne (2012-05-29)	1	0	Žiadne hodnotenie
Jakabovič Lukáš		0	0	Žiadne hodnotenie
Lořincova Tatiana		0	0	Žiadne hodnotenie
Lucia Hališková		0	0	Žiadne hodnotenie
Martin Urda		0	0	Žiadne hodnotenie
Szalónová Zuzana		0	0	Žiadne hodnotenie

Obrázok 1 Využitie IS Claroline vo vyučovaní geografie

Prameň: <http://virtual-lab.sk/claroline/>

2.5 EduPage e-Learning vo vyučovaní

Systém aSc eLearning umožňuje jednoducho a rýchlo vytvárať testy, lekcie a zadania projektov, ktoré neskôr môžete žiakom prideliť na vypracovanie. Systém zároveň eviduje, ako si jednotliví žiaci v testoch počínali a informáciu okamžite zobrazí aj učiteľovi.

Vytvoríme testy v prostredí EduPage e-Learning. Podkladové mapy k testom som vytvoril v softvéri Editor máp 2.

Vyučovaciu hodinu členíme na štyri základné fázy (tu je výhodné takéto delenie):

- Motivačná fáza – aplikácia motivačných metód a foriem,
- Expozičná fáza – aplikácia expozičných metód a a foriem,

- Fixačná fáza – aplikácia fixačných metód a foriem,
- Diagnostická fáza – aplikácia diagnostických a verifikačných metód.

Využitie EduPage e-Learning v každej etape vyučovacej hodiny je priblížené v nasledujúcich častiach. Algoritmus je nasledovný:

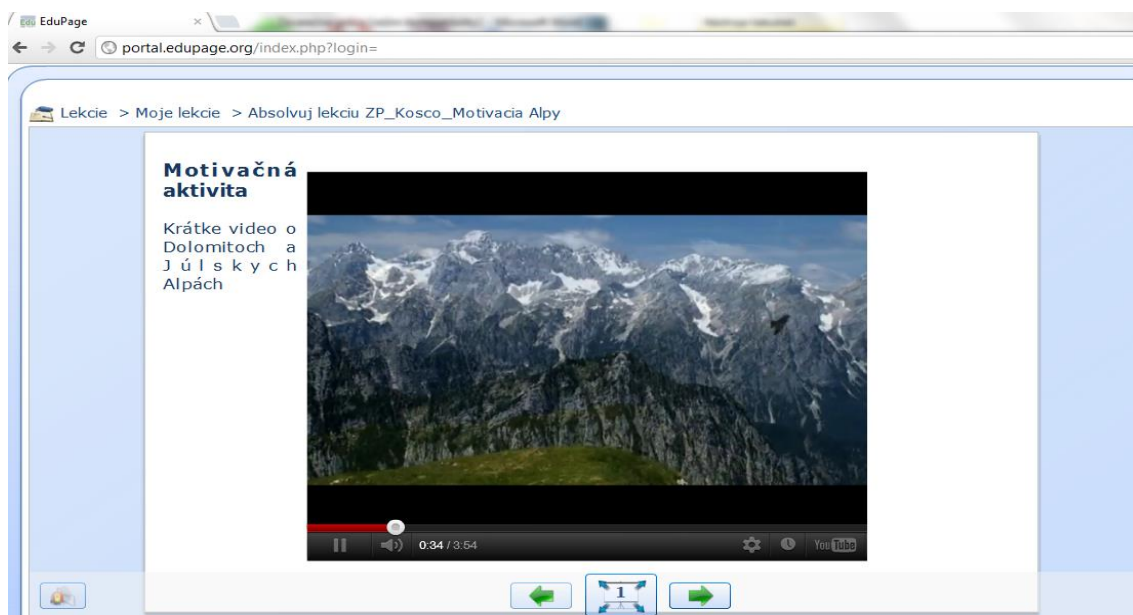
1. V tabuľke (Základná charakteristika - ...) sú uvedené základné informácie o tematickom celku, téme, ročníku, pomôckach, implementácii – včlenení testu do vyučovacej jednotky, umiestnení testu na webovom portáli.
2. Ukážka testu, lekcie, zadania je vo forme obrázku pod tabuľkou.
3. Každý test, lekcia v tejto práci je dostupný na webovom portáli.

2.2.1 Motivačné metódy a testy v prostredí EduPage e-Learning

Úlohou motivačných metód je vzbudiť u žiakov záujem o učebnú činnosť. Správna motivácia je základom aktívnej činnosti žiaka na vyučovaní a má sa prelínať celým vyučovacím procesom. Motivačné metódy môžeme deliť na úvodné a priebežné motivované na základe vonkajšieho alebo vnútorného motívu (Bajtoš, J., 2009).

Žiaci boli vždy informovaní prostredníctvom komunikačných kanálov o mieste a dostupnosti testov, lekcí, prezentácií, seminárov a podobne.

So žiakmi druhého a tretieho ročníka som v rámci témy Povrch Európy realizoval vyučovanie geografie s implementáciou prvkov e-Learningu. Vyučovanie prebiehalo v učebni, kde mal každý žiak počítač/iPad s pripojením k sieti. Na portáli EduPage mali umiestnené motivačné video, ktoré si mohli pozrieť buď doma, alebo v tichom režime na vyučovacej hodine. Úlohou žiakom počas sledovania motivačného videa bolo aktívne vnímať územie, tvary dolín, faunu a flóru (*pozri: Obrázok 2*).

Obrázok 2 Ukážka lekcie – Motivačné video o Alpskej oblasti

Prameň: portal.edupage.org

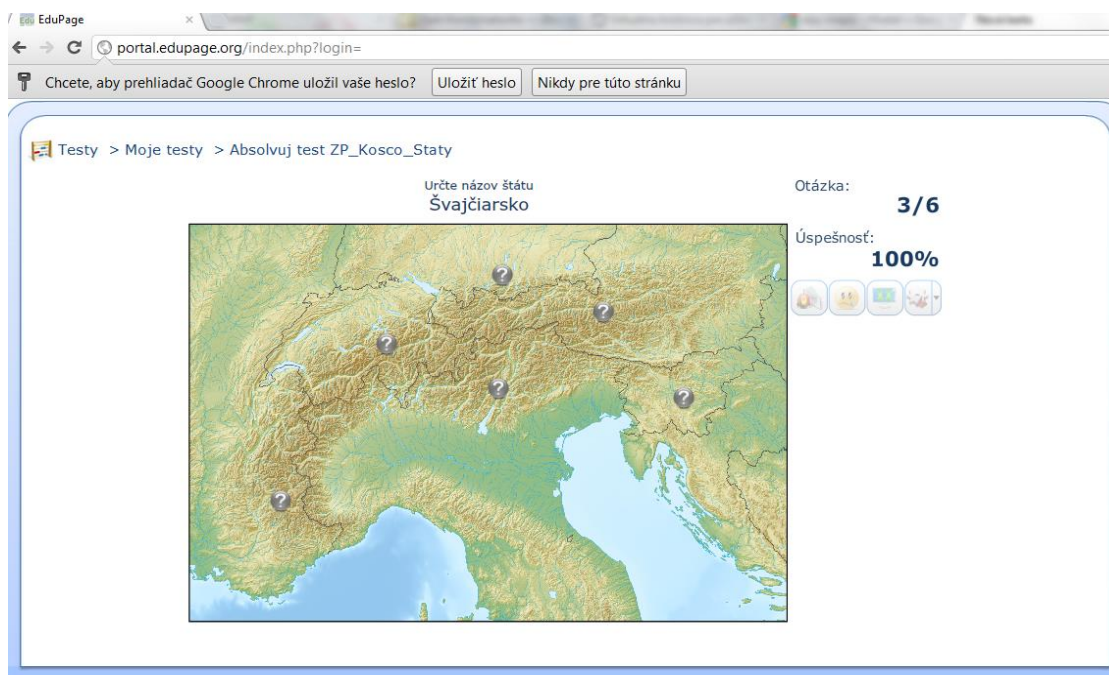
Podrobné náležitosti o tejto motivačnej aktivite dokumentuje nasledujúci prehľad:

Tabuľka 2 Základná charakteristika – Povrch Európy

	charakteristika
Stupeň vzdelávania	ISCED 3A – vyššie sekundárne vzdelávanie
Predmet	geografia
Tematický celok	Regionálna geografia Európy
Téma	Povrch Európy
Ročník	Druhý, tretí
Pomôcky	Interaktívna tabuľa s príslušenstvom, mapa, školský atlas
Implementácia	Portál EduPage umožňuje aj vytváranie lekcií. Jednou z foriem je aj motivačné video. Vizualizácia pomocou obrazu je silným motivačným prvkom. Pedagóg spustí motivačné video (dĺžka asi 3 min.) Žiaci neostávajú počas sledovania pasívni. Ich úlohou je: <ul style="list-style-type: none"> • Lokalizovať územie • Pozorovať glaciálne územie, typy dolín, faunu, flóru Ako motivácia môže slúžiť aj krátky text, prezentácia, sled obrázkov, článok z odborného on-line časopisu.
Lekcia dostupná na	www.edupage.org
Názov lekcie	ZP_Kosco_Motivacia Alpy
Prihlasovacie údaje	meno: lektor heslo:.mvp11

Prameň: autorský návrh

Inú formu motivácie predstavuje samotný test v prostredí EduPage e-Learning. Z náročnosti testu je zrejme, že ide o motivačný test, ktorý žiaci veľmi rýchlo vyriešia. Zámerom pedagóga bolo vzbudiť záujem u žiakov o vyučovaciu tému. Záujem mal vzbudiť krátky a veľmi ľahký test dostupný online na webe, ktorý si pedagóg vopred pripravil (*pozri: Obrázok 3*).

Obrázok 3 Ukážka testu - Motivačný test – Štáty Alpskej oblasti

Prameň:portal.edupage.org

Podrobné náležitosti o tejto motivačnej aktivite dokumentuje nasledujúci prehľad:

Tabuľka 3 Základná charakteristika – Povrch Európy

	charakteristika
Stupeň vzdelávania	ISCED 3A – vyššie sekundárne vzdelávanie
Predmet	geografia
Tematický celok	Regionálna geografia Európy
Téma	Povrch Európy
Ročník	Druhý, tretí
Pomôcky	Interaktívna tabuľa s príslušenstvom, mapa, školský atlas
Implementácia	Motivačný test zameraný na štáty je veľmi rýchlou formou motivácie. Pre žiakov veľmi podnetný, vtipný a vyvolá záujem o učebnú tému. Dĺžka testu 1 minúta. Na tento test môže nadviazať motivačná aktivita, kde žiaci donesú fotografie z vlastného archívu a prezentujú ich. Dĺžka tejto aktivity môže byť 5 minút.
Test dostupný na	www.edupage.org
Názov testu	ZP_Kosco_Staty
Prihlasovacie údaje	meno: lektor heslo:.mvp11

Prameň: autorský návrh

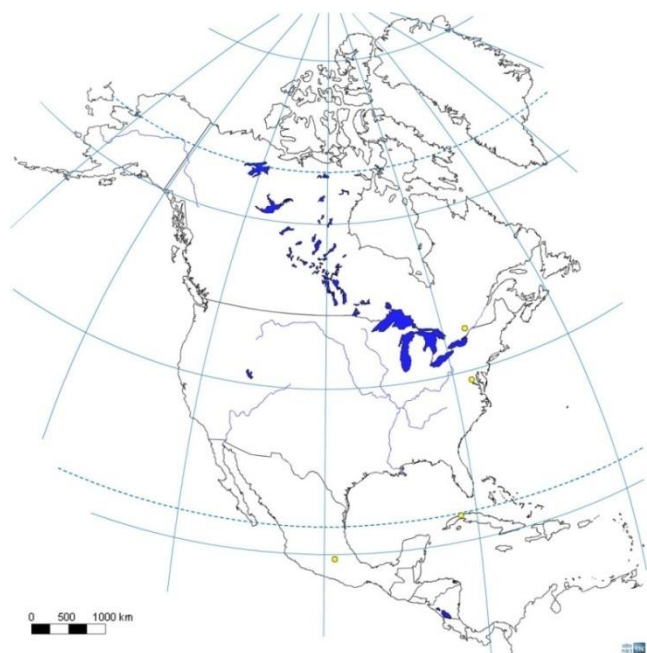
2.2.2 Expozičné metódy a testy v prostredí EduPage e-Learning

Podstata expozičných metód je v prvotnom zoznamovaní sa žiakov s učivom, nadobúdaním teoretických vedomostí, odovzdávaním informácií.

Zaujímavou formou expozície učebnej látky o povrchu Ameriky predstavovalo spoločné kreovanie mapy Severnej resp. Južnej Ameriky. Vyučovanie geografie prebiehalo v učebni podporovanej počítačmi. Všetky počítače boli pripojené do siete a mali nainštalované geografické softvéry EditorMap 2, softvér Marble, softvér Seterra a zakúpenú licenciu na portál EduPage. Žiaci sa s programom EditorMap2 naučia pracovať priamo na vyučovacej hodine na začiatku roka. Následne Neinvazívna a kooperatívna spolupráca pedagóga so žiakmi udávala akcent vyučovacej hodine. Žiaci si v prostredí EditorMap 2 vytvorili podkladové mapy Severnej resp. Južnej Ameriky a následne v portáli EduPage vytvárali vlastné testy pojednávajúce o povrchu Ameriky. Testy potom riešili žiaci aj s daným percentuálnym vyhodnotením. Koordinujúcou zložkou v každom prípade bol prítomný pedagóg. Žiaci si museli názvy daných povrchových celkoch nájsť buď v atlase alebo v prostredí GoogleEarth, osvojiť si ich a umiestniť ich do vytváraného testu (pozri: Obrázok 4, Obrázok 5).

Obrázok 4 Južná Amerika

Obrázok 5 Severná Amerika

Prameň: EditorMap 2

Môžem konštatovať, že žiaci, ktorí od malička aktívne pracujú s počítačom, resp. tabletom využívajú prioritne online zdroje máp (alebo GoogleEarth). Na druhej strane, žiaci, ktorí častejšie od základnej školy pracovali s atlasmi, využívali na vyhľadávanie informácií a objektov štandardné dostupné atlasy. Podrobné náležitosti o tejto expozičnej aktivite dokumentuje tabuľka

Tabuľka 4 Základná charakteristika – Povrch Ameriky

			charakteristika
Stupeň vzdelávania			ISCED 3A – vyššie sekundárne vzdelávanie
Predmet			geografia
Tematický celok			Regionálna geografia
Téma			Povrch Ameriky
Ročník			Druhý, tretí, štvrtý
Pomôcky			Interaktívna tabuľa s príslušenstvom, mapa, školský atlas, EditorMap2
Implementácia			Predpokladá sa užívateľská znalosť práce s počítačom. Žiaci si do svojich priečinkov uložia obrázky Severnej resp. Južnej Ameriky (podkladové mapy môžu vytvoriť v prostredí Editor Máp2). V prostredí EduPage vytvoria test typu Pozícia/Mapa, ktorý uložia na portál pod svojím menom. Následne ostatní spolužiaci majú možnosť vyskúšať si daný test. Tento typ aktivity precvičuje prácu s obrysovou mapou, zároveň podporuje súťaživosť, kreativitu a aj motiváciu. Dĺžka aktivity 15 minút.
Formulácia úloh pre žiakov			Vytvorte test vo forme obrysovej mapy v prostredí EduPage e-Learning, typ testu Pozícia/Mapa. Test by mal mať aspoň 10 otázok. Využite pritom ako podkladové mapy nižšie uvedené obrázky. Úloha je časťou expozičnej fázy (môže byť aj časťou fixačnej fázy) s cieľom viesť žiakov k aktívnemu a kooperatívnemu mysleniu.
Test dostupný na			www.edupage.org
Názov testu			...podľa mena žiaka
Prihlasovacie údaje			meno: lektor heslo: mvp11

Prameň: autorský návrh

EduPage e-Learning ponúka aj možnosti využitia v expozičnej fáze vyučovacej hodiny. Slúži na to záložka lekcie. V časti Moje lekcie som vytvoril niekoľko lekcí použiteľných vo vyučovaní geografie (pozri: Obrázok 6). Podrobné náležitosti o tejto expozičnej aktivite dokumentuje nasledujúci prehľad

Tabuľka 5 Základná charakteristika – Alpy

			charakteristika
Stupeň vzdelávania			ISCED 3A – vyššie sekundárne vzdelávanie
Predmet			geografia
Tematický celok			Regionálna geografia Európy
Téma			Alpy
Ročník			Druhý, tretí
Pomôcky			Interaktívna tabuľa s príslušenstvom, mapa, školský atlas

Implementácia

V prostredí EduPage máme vytvorenú v záložke Moje lekcie, lekciiu o Alpách, ktorú je možné využiť ako hlavný učebný materiál, alebo ako alternatívny materiál. Lekcia sa dá editovať, čo je aj zámerom, aby sami žiaci prichádzali spolu s pedagógom k ďalším záverom za pomoci vzdelávacích portálov. Lekcia rozvíja tvorivé myslenie.

Dĺžka trvania: 15 minút.

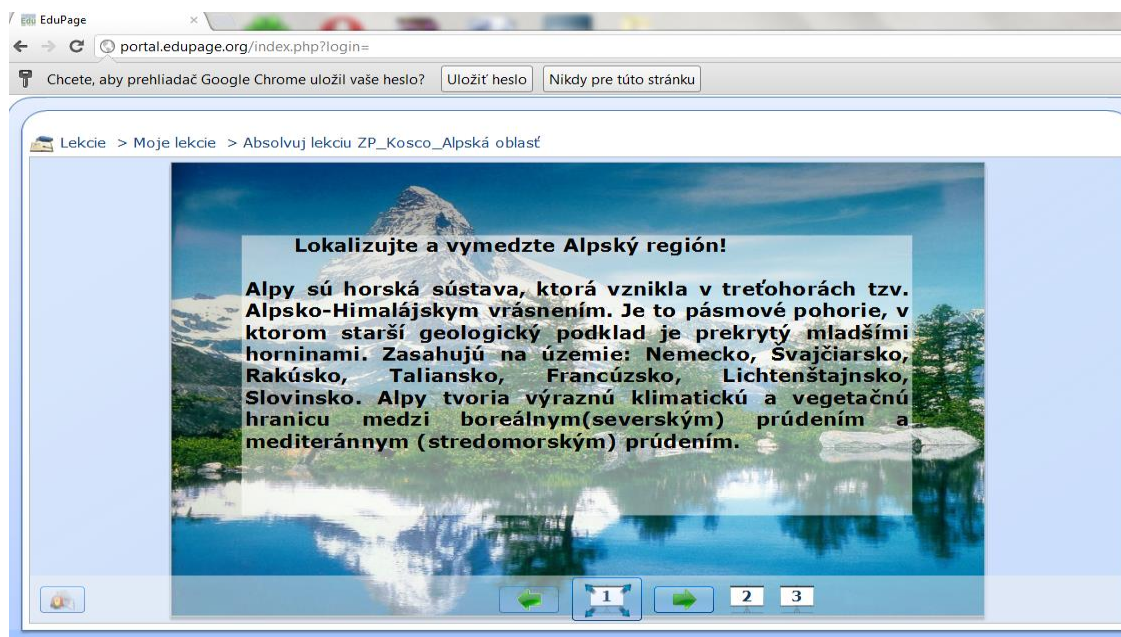
Formulácia úlohy pre žiakov

V prostredí EduPage máte vytvorenú lekciiu o Alpskej oblasti. Vašou úlohou je obohatiť lekciiu o sekciu humánno-geografické pomery Alpskej oblasti so zameraním na cestovný ruch! (Například: Opísať stredisko Alpbach v Rakúsku + pridať obrázok)

Lekcia dostupná na: Názov lekciiu Prihlasovacie údaje

www.edupage.org
ZP_Kosco_Alpská oblasť
meno: lektor heslo: mvp11

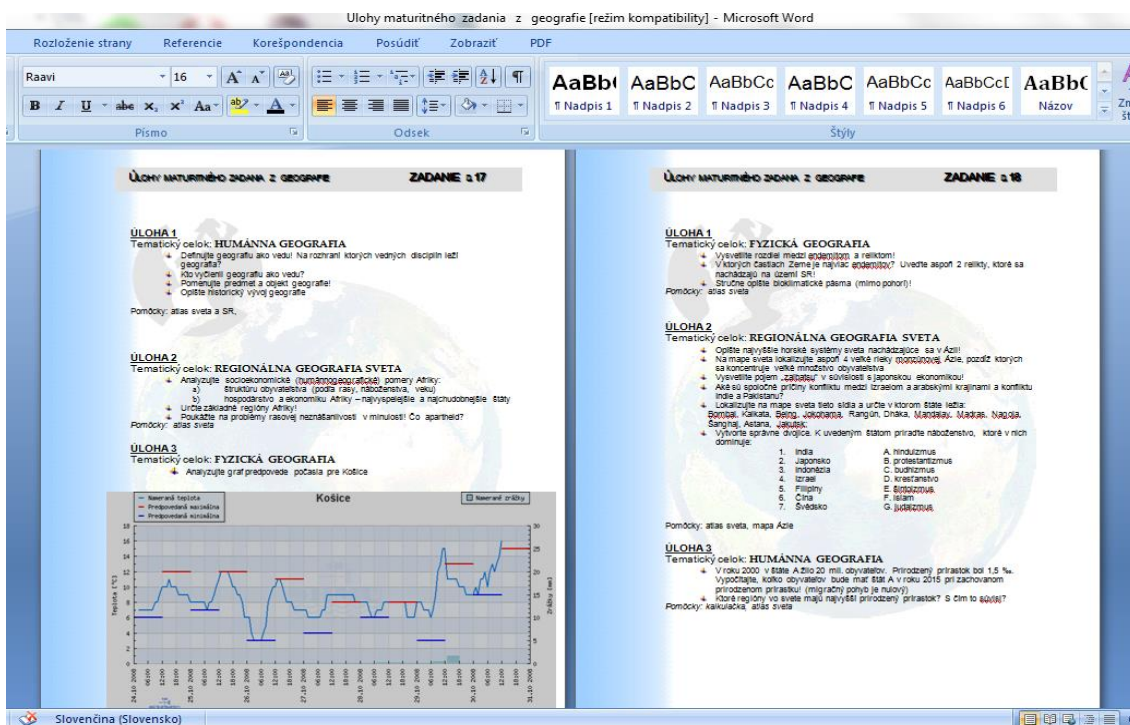
Prameň: autorský návrh

Obrázok 6 Ukážka lekciiu o Alpskej oblasti

Prameň: portal.edupage.org

Netradičnou formou expozičných metód vo vyučovaní geografie je aj vedenie maturitných seminárov v prostredí EduPage e-Learning(pozri: Obrázok 7).

Obrázok 7 Ukážky maturitných zadaní

Prameň: portal.edupage.org

Seminár z geografie vo štvrtom ročníku si volia zo skupiny povinne voliteľných predmetov žiaci, ktorí majú záujem maturovať z geografie. Podrobné náležitosti o tejto motivačnej aktivite dokumentuje tabuľka:

Tabuľka 6 Základná charakteristika - zadania maturitných úloh z geografie

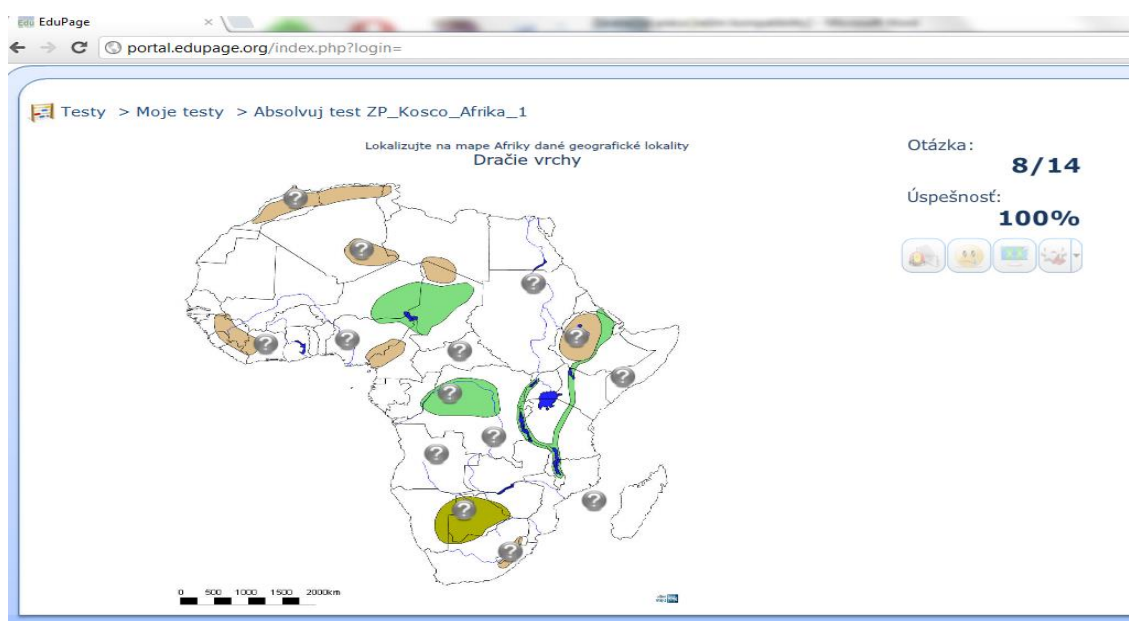
	charakteristika
Stupeň vzdelávania	ISCED 3A – vyššie sekundárne vzdelávanie
Predmet	geografia
Tematický celok	Regionálna geografia
Téma	Úvod do vyučovania, organizácia predmetu
Ročník	štvrtý
Pomôcky	Interaktívna tabuľa s príslušenstvom, mapa, školský atlas
Implementácia	Sylaby predmetu (maturitných seminárov) je možné realizovať aj v prostredí EduPage. Pedagóg poskytne žiakom ukážky maturitných zadaní vo forme úloh. Vytvorí sa jasný organizačný plán práce. Každý žiak vypracuje konkrétny počet úloh a uloží ich na portál. Ostatní majú možnosť prevziať informácie. Za celý školský rok sa vytvorí zaujímavý súbor úloh maturitných zadaní. Dĺžka trvania: celý seminár trvá jeden školský rok (teda 60 hodín)
Lekcia dostupná na:	www.edupage.org
Názov lekcie	ZP_Kosco_Ukážky maturitných zadaní z geografie
Prihlasovacie údaje	meno: lektor heslo:.mvp11

Prameň: autorský návrh

2.2. 3 Fixačné metódy a testy v prostredí EduPage e-Learning

Fixačné metódy by mali byť neoddeliteľnou súčasťou vyučovacieho procesu. Bez opakovania nastáva zabúdanie a zabúdanie je sprievodným znakom učenia sa. Zabúdanie sa spomaľuje ak sa učivo opakuje a precvičuje hneď po prebratí, ak intervaly medzi opakovaniami nie sú dlhé, ak množstvo učiva pre žiakov je primerané, ak má žiak možnosť aplikovať učivo v rôznych konkrétnych situáciách.

Implementácia prvkov e-Learningu do vyučovania geografie (aj každého iného predmetu) je náročná na časovú prípravu pedagóga. Vytvoril som niekoľko testov o prírodných pomeroch Afriky. Testy sú dostupné online na portáli EduPage. Boli využiteľné vo fixačných fázach vyučovacích hodín v druhom a treťom ročníku. V súčasnosti (apríl 2015) je dostupných na portáli EduPage viac ako štyridsať testov o Afrike. Pozitívne ohlasy zo strany žiakov znamenali záujem o e-Learning vzdelávanie (pozri: Obrázok 8).

Obrázok 8 Ukážka testu - Geografické lokality Afriky

Prameň: portal.edupage.org

Podrobné náležitosti o tejto fixačnej aktivite dokumentuje nasledujúci prehľad:

Tabuľka 7 Základná charakteristika – Horizontálna a vertikálna členitosť Afriky

	charakteristika
Stupeň vzdelávania	ISCED 3A – vyššie sekundárne vzdelávanie
Predmet	geografia
Tematický celok	Regionálna geografia Afriky
Téma	Horizontálna a vertikálna členitosť
Ročník	Druhý, tretí
Pomôcky	Interaktívna tabuľa s príslušenstvom, mapa, školský atlas
Implementácia	V priebehu vyučovacej hodiny (cca medzi 15 – 30

Formulácia úlohy pre žiakov

minútou)
Dĺžka trvania: približne 10 minút
Lokalizujte dané prvky horizontálnej a vertikálnej členitosti na obrysovej mape Afriky v čo najkratšom časovom intervale!

Test dostupný na

www.edupage.org

Názov testu

ZP_Kosco_Afrika1

Prihlasovacie údaje

meno: lektor heslo:.mvp11

Prameň: autorský návrh

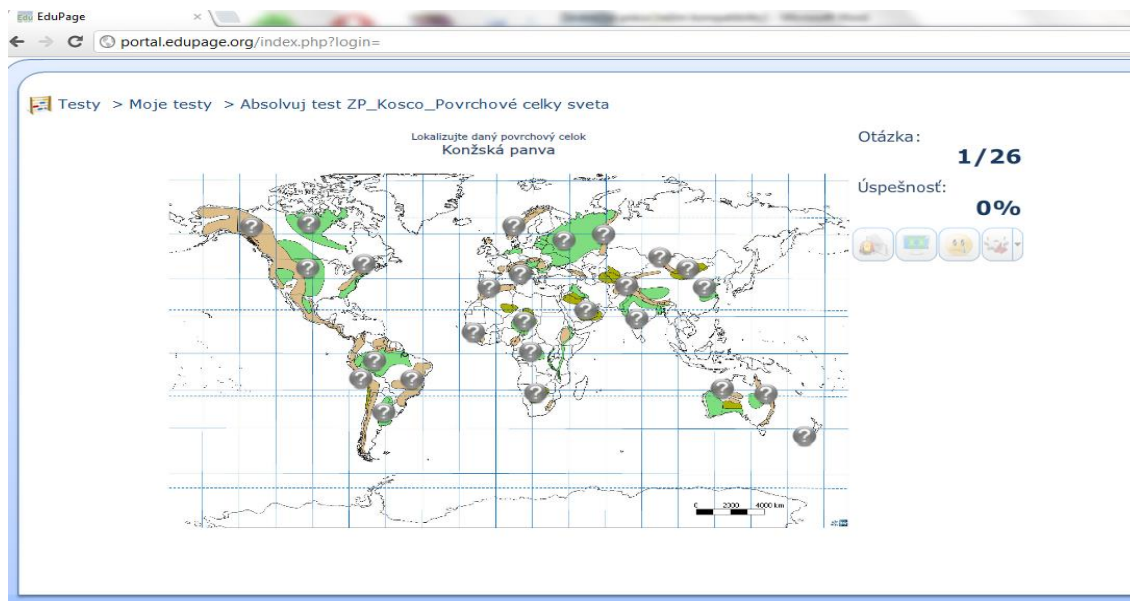
Veľmi obľúbenou a spoľahlivou aplikáciou, využitelnou v rámci fixácie ale aj preverovania vedomostí je softvér seterra alebo aplikácia pre tablety WorldMap ktoré sú voľne stiahnuteľné z internetu. Je možné ich implementovať v rámci každej časti vyučovacej hodiny. Jeho jednoduchosť a účelnosť slúži už dlhší čas na precvičovanie obrysových máp svetadielov, kontinentov, štátov, miest, vlajok a podobne. Žiaci a študenti s pochopením a nadšením využívajú tento nástroj, ktorý je alternatívou ku klasickým papierovým obrysovým mapám. Softvér seterra a aplikáciu WorldMap som využíval so žiakmi a študentmi rôzneho stupňa vzdelávania ISCED 2, ISCED 3a. Dosiahli sme spolu so žiakmi tým vyššiu efektivitu orientácie na mape sveta, svetadielov a tým pádom aj zvýšenie záujmu o predmet. Pre pedagóga sú tieto nástroje veľmi rýchlou kontrolou osvojenia si obrysových máp.

2.2.4 Diagnostické metódy a testy v prostredí EduPage e-Learning

Cieľom týchto metód je evalvácia výkonov žiakov. Teda posudzujú sa výsledky vyučovacieho procesu a vlastne aj stupeň dosiahnutia jeho cieľov. Môže ísť o hodnotenie vstupné, priebežné a záverečné.

Testy v prostredí EduPage sú veľmi rýchlym nástrojom kontroly vedomostí, práce s mapou a podobne. Náročná je časová príprava ale o to rýchlejší je výsledok kontroly. Kontrolu vedomostí žiakov som realizoval v každom ročníku, kde sa geografia vyučovala. Takáto forma kontroly je alternatívou ku tradičnému spôsobu diagnostikovania vedomostí ústnym či písomným skúšaním. V prostredí EduPage som vytvoril test zameraný na povrchové celky sveta (*pozri: Obrázok 9*).

Obrázok 9 Ukážka testu - Povrchové celky sveta

Prameň: portal.edupage.org

Úlohou žiakov bolo správne indikovať na obrysovej mape tieto povrchové celky v čo najkratšom čase. Podporovali sme súčasne zdravú súťaživosť. Podrobné náležitosti o tejto diagnostickej aktivite dokumentuje tabuľka:

Tabuľka 8 Základná charakteristika - Povrchové celky sveta

	charakteristika
Stupeň vzdelávania	ISCED 3A – vyššie sekundárne vzdelávanie
Predmet	geografia
Tematický celok	Regionálna geografia sveta
Téma	Povrchové celky sveta
Ročník	Druhý, štvrtý
Pomôcky	Interaktívna tabuľa s príslušenstvom, mapa, školský atlas
Implementácia	V závere vyučovacej hodiny Dĺžka trvania: približne 10 minút V prostredí EduPage e-Learning v záložke Moje testy máme vytvorený test pod názvom Kosco_Povrchové celky sveta Ak je k dispozícii počítač (notebook) pre každého žiaka, riešia úlohu žiaci individuálne a čo najrýchlejšie. Ak nie je k dispozícii, úlohu rieši žiak pri interaktívnej tabuli. Spôsob hodnotenia závisí od pedagóga.
Formulácia úlohy pre žiakov	Lokalizujte dané povrchové celky (pohorie, nížina, púšť) na obrysovej mape sveta v čo najkratšom časovom intervale.
Test dostupný na	www.edupage.org
Názov testu	ZP_Kosco_Povrchové celky sveta
Prihlasovacie údaje	meno: lektor heslo: mvp11

Prameň: autorský návrh

Ďalším príkladom diagnostikovania vedomostí o vodstve a klíme Slovenska je test, ktorý sme vytvorili v prostredí EduPage (pozri: Obrázok 10).

Obrázok 10 Ukážka testu - Klíma a vodstvo Slovenska

Prameň: portal.edupage.org

Test obsahoval úlohy z výberom odpovede o klíme a vodstve Slovenska. K dispozícii bol aj dataprojektor, ktorý slúžil v závere na kontrolu odpovedí. Podrobné náležitosti o tejto diagnostickej aktivite dokumentuje nasledujúci prehľad:

Tabuľka 9 Základná charakteristika – Opakovanie učiva – Vodstvo, klíma SR

	charakteristika
Stupeň vzdelávania	ISCED 3A – vyššie sekundárne vzdelávanie
Predmet	geografia
Tematický celok	Regionálna geografia Slovenska
Téma	Opakovanie učiva – podnebie, vodstvo
Ročník	tretí
Pomôcky	Interaktívna tabuľa s príslušenstvom, mapa, školský atlas
Implementácia	V závere vyučovacej hodiny Dĺžka trvania: približne 5 minút V prostredí EduPage e-Learning v záložke Moje testy máme vytvorený test pod názvom ZP_Kosco_Vodstvo, Klíma SR. Ak je k dispozícii počítač (notebook) pre každého žiaka, rieši úlohu žiaci individuálne a čo najrýchlejšie. Ak nie je k dispozícii, úlohu rieši žiak pri interaktívnej tabuli. Spôsob hodnotenia závisí od pedagóga.

Formulácia úlohy pre žiakov

Nasledujúci test obsahuje úlohy z oblasti podnebia a vodstva Slovenska. Odpovedzte na otázky výberom správnej možnosti v čo najkratšom čase

Test dostupný na

www.edupage.org

Názov testu

ZP_Kosco_Vodstvo, Klima SR

Prihlasovacie údaje

meno: lektor heslo:.mvp11

Prameň: autorský návrh

2.3 Využitie e-Learning vzdelávania pri vedení maturitných seminárov

Predmet geografia je zaradený v rámci ISCED 3a do kategórie človek a spoločnosť. V rámci učebného plánu gymnázia má geografia dotáciu štyri hodiny, čo je relatívne málo na komplexnosť a spektrum záberu geografie. Vo štvrtom ročníku si môžu žiaci zvoliť povinne voliteľný predmet seminár z geografie. Cieľom tohto predmetu je pripraviť žiakov na ústnu maturitnú skúšku z geografie.

Vedenie časti maturitných seminárov je možné aj pomocou e-Learningu. Za vopred stanovených podmienok a dohodnutých postupov a algoritmov práce je možné časť výučby realizovať takýmto spôsobom. Zo žiakmi štvrtého ročníka sme realizovali vedenie maturitných seminárov takýmto spôsobom. Algoritmus práce bol nasledujúci:

1. E-Learning vzdelávanie prebiehalo pomocou IS Claroline, alebo pomocou webového klienta gmail.
2. Na úvodnej vyučovacej hodine som všetkých žiakov oboznámil s cieľmi predmetu, so sylabami predmetu a všetci žiaci dostali printovú aj elektronickú verziu týchto materiálov.
3. Keďže v zmysle zákona 245/2008 Z.z. o ukončovaní štúdia na stredných školách je zverejňovanie maturitných zadaní pre žiakov zakázané. Preto som vytvoril banku úloh a široké okruhy úloh, ktoré dostali žiaci elektronicky.
4. Vypracoval som kalendár stretnutí (vyučovací hodín) a každému žiakovi som pridelil tému náhodným výberom a podľa tematického výchovno-vzdelávacieho plánu predmetu som žiakom pridelil dátum, kedy má danú tému prezentovať.
5. IS Claroline aj gmail poskytuje možnosti vzájomnej komunikácie. Vymedzili sme si so žiakmi pravidlá vzájomnej komunikácie, pričom každú tému museli žiaci mať najneskôr týždeň pred termínom prezentácie odkonzultovanú a schválenú. Samozrejme, vyžadovalo to dôslednú kontrolu a nemalé úsilie zo strany pedagóga, ale po prvotných polemikách sa daný spôsob vzájomnej komunikácie ujal.
6. Geografia vo štvrtom ročníku mala na našom gymnázium dotáciu päť hodín týždenne pre záujemcov o maturitnú skúšku z geografie. Zbierka úloh obsahovala spolu 120 úloh. Na maturitnú skúšku sa prihlásilo 17 žiakov. Teda na jedného žiaka vychádzalo vypracovať sedem úloh za školský rok.
7. Vyučovacie hodiny boli veľmi atraktívne. V úvode som žiakov oboznámil s cieľom hodiny. Nasledovalo opakovanie skôr osvojeného učiva. Jadro vyučovacej hodiny tvorila prezentácia žiaka na danú tému. Príspevky žiakov boli buď vo formáte PowerPoint prezentácie, alebo v aplikácii MS Word,

- alebo prezi.com. Niektorí žiaci dokonca vytvorili krátke video, kde prerozprávali danú problematiku.
8. Takýmto spôsobom sa v priebehu celého roka vytvorila elektronická zbierka úloh a ich riešení za aktívnej spolupráce pedagóga a žiakov. Zvolený spôsob mal aj silno motivačný charakter, pretože mnohí žiaci mali záujem daný príspevok pripraviť a predniesť čo najlepšie a využiť svoje schopnosti čo najlepšie. Rozvíjala sa aj spoluzodpovednosť za spoločné dielo, empatia, humanistické koncepcie, zdravá súťaživosť, a mnohé ďalšie pedagogické, psychologické a didaktické faktory.
  9. V závere realizovaných aktivít som žiakov požiadal o krátke písomné zhodnotenie tejto formy vzdelávania. Zo všetkých reakcií sa viac ako 70 % žiakov vyslovilo pozitívne. Niektorí odpovedali negatívne a traja žiaci by skôr volili štandardný spôsob vzdelávania s pomocou klasických učebných zdrojov.
  10. O spôsobe vzdelávania bolo informované aj vedenie školy. Zosumarizované vypracované materiály dostali všetci študenti v elektronickej podobe ako pomôcku na prípravu na maturitnú skúšku.

E-Learning vzdelávanie je možné využiť aj v maturitnom ročníku. Zdôrazňujem, nešlo o hlavnú zložku výchovno-vzdelávacieho procesu, ale ako alternatívny doplnok ku vyučovaniu geografie zaujímavý pre žiakov a využívajúci moderné informačno-komunikačné technológie.

3 UKÁŽKY AKTIVÍT ZO ŠKOLSKEJ PRAXE A ODPORÚČANIA

Regionálna geografia sveta patrí v rámci vyučovania geografie k relatívne obľúbeným tematickým celkom. Nasledujúca časť pojednáva o realizovanej vyučovacej hodine, ktorá bola zameraná na Alpskú oblasť.

3.1 Ukážka vyučovacej hodiny s využitím EduPage e-Learning

Súčasný trendy vo vzdelávaní s požiadavkou kreatívnosti môžu byť naplnené aj realizáciou e-Learning vzdelávania. Ako ilustráciu uvádzame vyučovaciu hodinu, ktorú sme realizovali na košickom gymnáziu so žiakmi tretieho ročníka. Tabuľka pod textom uvádza základnú štruktúru a charakteristiku vyučovacej hodiny.

Tabuľka 10 Vyučovacia hodina – Alpská oblasť

	charakteristika
Stupeň vzdelávania	ISCED 3A – vyššie sekundárne vzdelávanie
Predmet	geografia
Tematický celok	Regionálna geografia Európy
Téma	Alpská oblasť
Ročník	Druhý, tretí, prípadne v rámci seminára z geografie
Pomôcky	Interaktívna tabuľa s príslušenstvom, mapa, školský atlas, počítač
Ciele	Vstup: Čo od žiaka vopred očakávame: <ul style="list-style-type: none"> • Lokalizovať Alpskú oblasť; vymenovať štáty; analyzovať prírodné pomery na základe fyzicko-geografických charakteristík Výstup: Čo sa žiak naučí: <ul style="list-style-type: none"> • Analyzovať presné fyzicko-geografické pomery, prvky členitosti • Opísať možnosti využitia krajiny, perspektívy, cestovný ruch
Kompetencie	Komunikácia v materinskom jazyku <ul style="list-style-type: none"> • Vyjadrovať vlastné postoje, názory, stanoviská • Verbalizovať postrehy z máp, grafov, výkladu, ... Komunikácia v cudzích jazykoch <ul style="list-style-type: none"> • Rozvíjať schopnosť porozumieť článkom v cudzích jazykoch (nemčiny, angličtiny) • Obohacovať slovnú zásobu o geografickú terminológiu Matematická kompetencia a kompetencie v oblasti vedy a techniky <ul style="list-style-type: none"> • Rozvíjať schopnosť prezentácie vo forme tabuliek, grafov • Rozvíjať kompetencie selektovať štatistické informácie

Metódy a formy

Digitálne kompetencie

- Schopnosť vytvoriť prezentáciu v MS PowerPoint, Prezi
- Využívať prostredie Edupage, IS Claroline, Interaktívnu tabuľu

Naučiť sa učiť

- Schopnosť naučiť sa pracovať aktívne a kooperatívne
- Porovnávať a vymieňať si poznatky z rôznych zdrojov
- Rozvíjať schopnosť analýzy a syntézy poznatkov

Sociálne, spoločenské a kultúrne kompetencie

- Rozvíjať vzťahy v triede a v kolektíve
- Aktivizačný rozhovor; motivačné rozprávanie
- Heuristický výklad; vysvetľovanie
- Demonštrácia statických obrazov
- Práca s internetom; práca so štatistickým materiálom, práca s mapou, atlasom

Prameň: autorský návrh

Vyučovacia hodina predstavovala kombinovaný typ s využitím rôznych webových portálov. Základným portálom bol portál www.edupage.org. Vyučovacia hodina mala štandardné štyri fázy (A Motivačnú fázu, B Expozičnú fázu, C Fixačnú fázu, D Diagnostickú fázu).

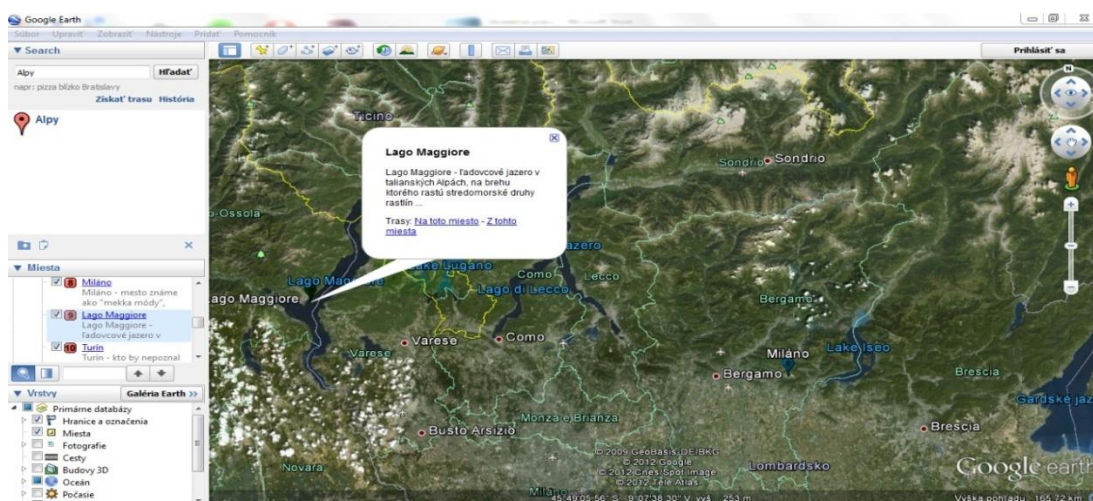
Fázy vyučovacej hodiny

A. Motivačná fáza

trvanie: 12 minút

Cieľom motivácie je vyvolať záujem o prírodné podmienky a život ľudí v Alpách. Môžeme využiť niekoľko aktivít v rámci motivačnej fázy.

Aktivita 1: Vizualizácia regiónu Alpskej oblasti (Talianska) v prostredí GoogleEarth. (pozri: Obrázok 11).

Obrázok 11 Pohľad na južnú stranu Álp v Taliansku

Prameň: GoogleEarth

Aktivita 2: Hľadanie zaujímavých obrázkov o Alpách v internetovom prehliadači. Alternatívou k tejto aktivite môže slúžiť aj hľadanie krátkych videí (max. s dĺžkou 7 min.) na portáli www.youtube.com. Pričom môže platiť totožné alebo podobné rozdelenie žiakov do skupín. Rozdelíme žiakov do skupín. Napríklad podľa zasadacieho poriadku.

Skupina 1: Vyhľadať vo veľkom rozlíšení najzaujímavejšie a najnavštevovanejšie štíty Álp (Matterhorn, Eiger, Jungfrau, Mont Blank, prípadne ďalších) a prezentovať ich pred ostatnými žiakmi!

Skupina 2: Vyhľadať vo veľkom rozlíšení najzaujímavejšie rieky a jazerá Álp (Lago di Garda, Lago di Maggiore, Bodamské, Ženevské, prípadne iné) a prezentovať ich!

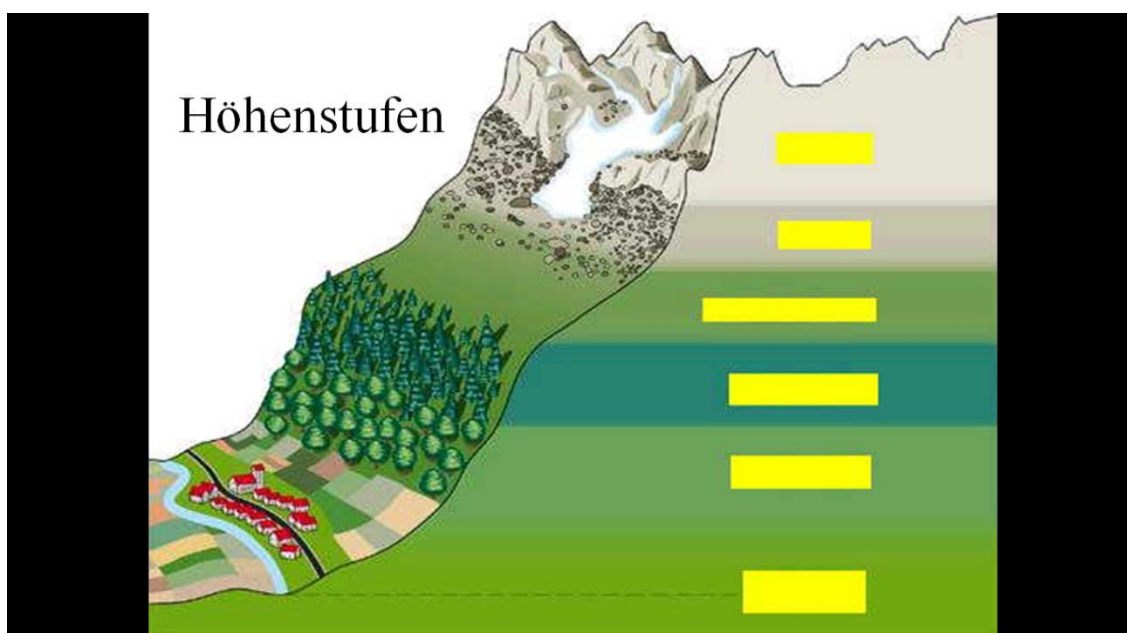
Skupina 3: Vyhľadať najzaujímavejšie miesta cestovného ruchu v Alpách! (St. Moritz, Davos, Chur, Grenoble, Sestriere, prípadne ďalšie).

Ako zdroj informácií pre aktivitu 2 môžu slúžiť aj iné webové portály: www.cestovanie.sk; www.geohive.com; www.austria.info; alebo v prehliadači google, kde hľadajú pojmy ako napríklad Monte Rosa, Matterhorn, Zermatt, Sestriere alebo podobne.

B. Expozičná fáza

trvanie: 20 minút

Aktivita 3: Prezentácia o Alpách. Pedagóg spustí prezentáciu v prostredí EduPage. Prezentácia je v nemeckom jazyku. Rozvíjajú sa tak jazykové kompetencie žiakov. K dispozícii je množstvo obrázkov, ktoré umožňujú lepšie pochopiť terminológiu (*pozri: Obrázok 12*). Prípadne je možné využiť google prekladač. Žiaci aktívne vnímajú snímky prezentácie.

Obrázok 12: Ukážka prezentácie DieAlpen - Vertikálne bioklimatické stupne

Prameň: www.schulserver.hessen.de

Prezentácia dostupná na www.edupage.org
Názov prezentácie **ZP_Kosco_DieAlpen** v záložke Moje lekcie
Prihlasovacie údaje meno: lektor heslo:.mvp11

Aktivita 4: Porovnajzte vývoj počtu obyvateľov v štátoch Alpskej oblasti. Analyzujte, ktoré faktory vplývajú na rast, resp. na pokles počtu obyvateľov? Porovnajzte natalitu a mortalitu. Nájdite na internete vekové pyramídy Alpských štátov a grafy dokumentujúce národnostnú a religióznu štruktúru! Argumentujte, či má na rast resp. pokles populácie Alpských štátov vplyv skôr migračný resp. prirodzený prírastok/úbytok.

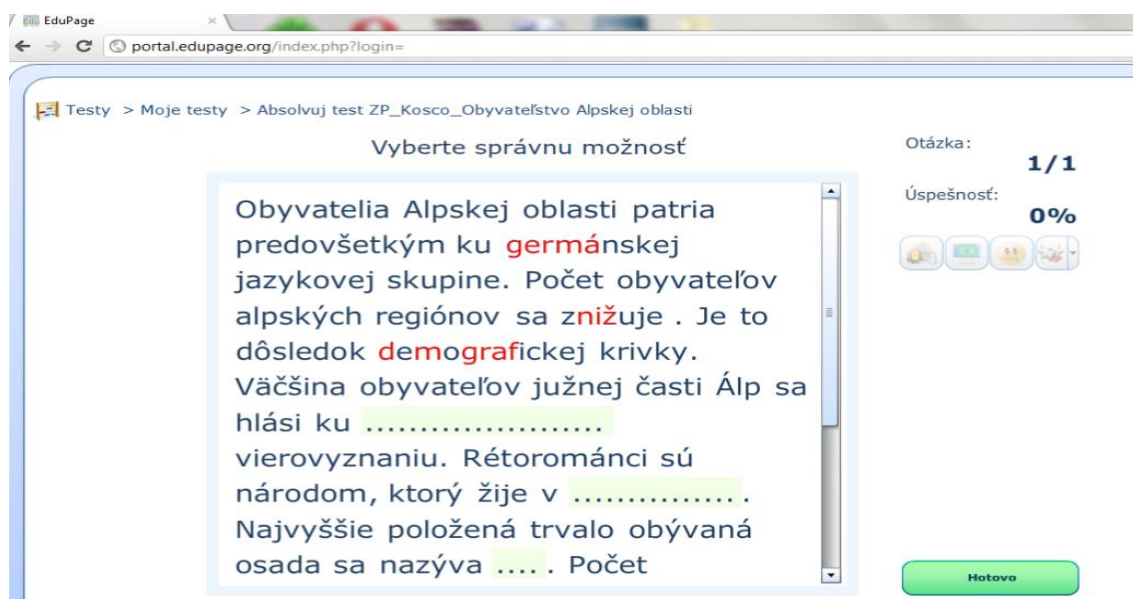
Tabuľka 11 Počet obyvateľov v štátoch, na územie ktorých zasahujú Alpy

Štát/počet obyvateľov	rok 1999/2000	rok 2006/ 2007	rok 2010/2011
Francúzsko	60 190 831	60 825 000	63 125 894
Lichtenštajnsko	33 525	35 174	36 824
Nemecko	82 501 000	82 217 837	81 852 694
Rakúsko	8 032 926	8 375 290	8 413 429
Slovinsko	1 964 036	2 000 976	2 035 012
Švajčiarsko	7 204 055	7 418 440	7 701 690
Taliansko	56 995 744	56 619 290	60 054 048

Prameň: www.geohive.com

Na to nadviaže test v prostredí EduPage e-Learning na upevnenie demografických charakteristík. V portáli EduPage máme vytvorený test: ZP_Kosco_Obyvateľstvo Alpskej oblasti, ktorý žiaci samostatne riešia.

Aktivita 5: Zameranie hospodárstva štátov Alpskej oblasti. Vytvorte krátky test typu Diktát v prostredí EduPage, kde využijete nasledujúci text (pozri: Obrázok 13).

Obrázok 13: Ukážka testu - Obyvateľstvo Alpskej oblasti

Prameň: portal.edupage.org

Sever Talianska patrí ku najpriemyselnejším územiám v Európe s dominantným centrom v Turíne. Dominuje tu hlavne strojársky a potravinársky priemysel. V Dolomitoch je prioritným zdrojom príjmov cestovný ruch. Územie vo Francúzsku východne od rieky Rhône sa dá zaradiť ku Alpskej oblasti, kde je významné pestovanie vínnej revy ne mierne skolených svahoch orientovaných na juh, kde je až 8 krát viac slnečného svitu ako na severných. Na juhu Francúzska sa Alpy zvažujú do Francúzskej riviéry, kde opäť hlavným zdrojom príjmov je cestovný ruch. Švajčiarska legislatíva plne podporuje ochranu životného prostredia. V krajine je 100 % elektrifikácia železničných tratí a celé hospodárstvo orientované na farmaceutiku, potravinárstvo, jemnú mechaniku, optiku a cestovný ruch.

Test dostupný na	www.edupage.org		
Názov testu	ZP_Kosco_Obyvatel'stvo	Alpskej	oblasti
Prihlasovacie údaje	v záložke Moje testy meno: lektor heslo:.mvp11		

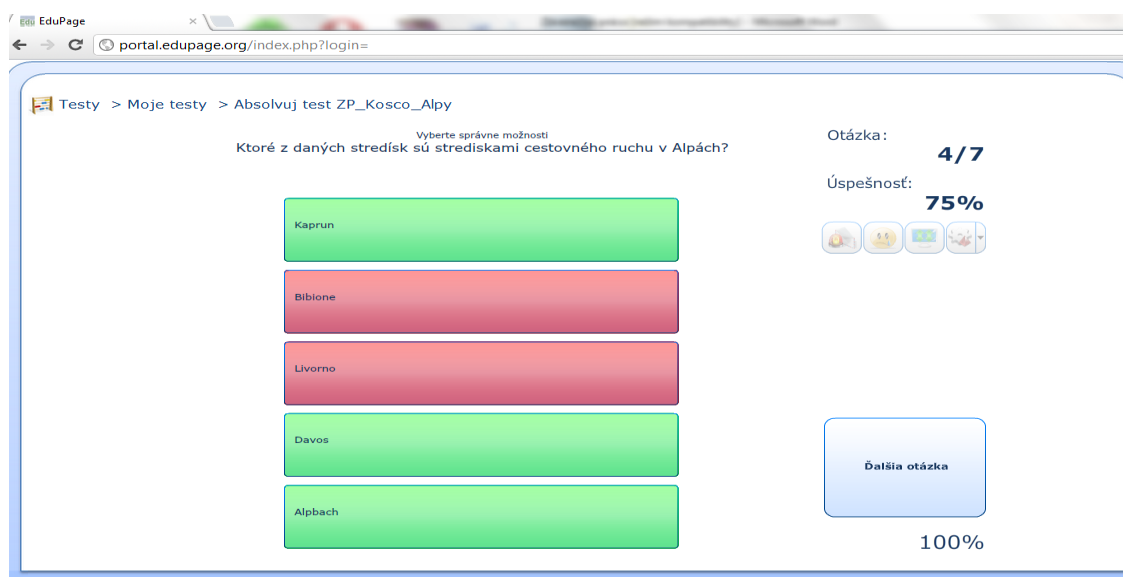
Aktivita 6: Na portáli EduPage spustíte test pod názvom: Všeobecne o Alpách). Vyberte správnu možnosť. Pomôžte si atlasom, učebnicou, alebo iným zdrojom.

Test dostupný na	www.edupage.org	
Názov testu	ZP_Kosco_Alpská oblasť	v záložke Moje testy
Prihlasovacie údaje	meno: lektor heslo:.mvp11	

C. Fixačná fáza trvanie: 8 minút

V tejto časti sa kladie dôraz na samostatnú prácu študentov, prácu na počítači, alebo skupinovú prácu podľa pokynov pedagóga.

Aktivita 7: Na portáli EduPage spustíte test pod názvom: Alpská oblasť. Vyberte správne z ponúkaných možností. Nezabudnite, v teste môže byť aj viac správnych možností (pozri: Obrázok 14).

Obrázok 14 Ukážka testu – Alpská oblasť

Prameň: portal.edupage.org

Test dostupný na
Názov testu
Prihlasovacie údaje

www.edupage.org
ZP_Kosco_Alpy v záložke Moje testy
meno: lektor heslo:.mvp11

Domáca aktivita: Napíšte krátku esej, diskusný príspevok (maximálne 1 strana A4) na jednu z tém:

- Alpy verzus životné prostredie
- Zimné a letné športy v Alpách
- Klíma v okolí talianskych ľadovcových jazier

Dodržite rozsah, formálnu a obsahovú stránku a citácie zdrojov. Vašu esej, resp. diskusný príspevok umiestnite na portál do určeného limitu.

D. Diagnostická fáza

trvanie: 5 minút

Diagnostická fáza môže byť súčasťou tej istej vyučovacej hodiny, alebo súčasťou úvodu nasledujúcej. V prostredí EduPage je vytvorený test, ktorý žiaci absolvujú. V tejto fáze sa overujú a diagnostikujú vedomosti a zručnosti žiakov a overuje sa efektivita použitia metód, formy práce a celkovej prípravy pedagóga i žiakov.

Aktivita 8: Na portáli EduPage spustíte test pod názvom: Mestá Alpskej oblasti. Vytvorte správne dvojice a buďte čo najrýchlejší (pozri: Obrázok 15).

Prameň: portal.edupage.org

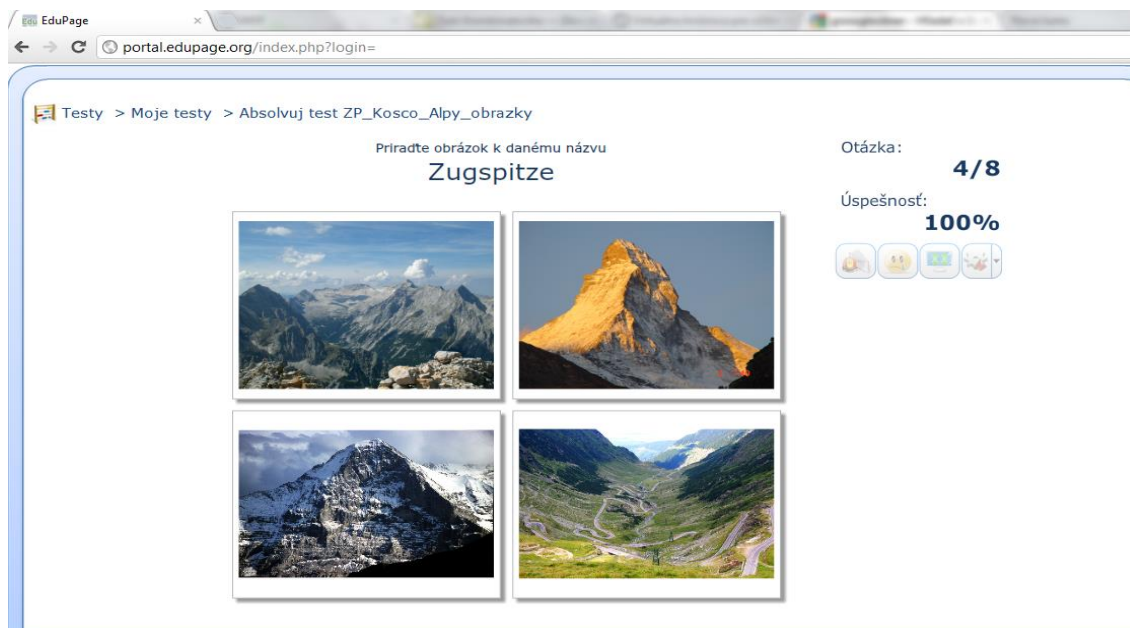
Obrázok 15 Ukážka testu - Mestá Alpskej oblasti

Prameň: portal.edupage.org

Test dostupný na
Názov testu
Prihlasovacie údaje

www.edupage.org
ZP_Kosco_Alpskáoblasť_mestá v záložke Moje testy
meno: lektor heslo:.mvp11

Aktivita 9: Na portáli EduPage spustite test pod názvom: Alpy Obrázky. Prirad'te správny obrázok k danému štítu resp. doline (pozri: Obrázok 16).

Obrázok 16 Ukážka testu – Obrázky alpských štítov

Prameň: portal.edupage.org

Test dostupný na

Názov testu

Prihlasovacie údaje

www.edupage.org

ZP_Kosco_Alpy_obrazky v záložke Moje testy

meno: lektor heslo:.mvp11

Reflexia nad činnosťou žiakov

Z pohľadu pedagóga mala vyučovacia hodina jasnú štruktúru. Žiaci pracovali buď samostatne alebo v skupinách na vopred daných úlohách. Úlohy riešili s využitím didaktickej techniky a učebných pomôcok. Pokojná a pozitívna pracovná atmosféra indikovala záujem zo strany žiakov. Na základe reakcií žiakov som usúdil, že implementovanie prvkov e-Learning vzdelávania je relatívne vhodné. Pedagóg v mnohých prípadoch vystupoval ako supervízor, dohliadal na činnosti. Potláčal sa tak direktívny štýl. Negatívom pri e-Learning vzdelávaní môže byť zlyhanie techniky, výpadok siete (čo sa nám aj stalo), čím sa naruší vopred premyslená štruktúra. Vhodné je preto mať vždy pripravený aj alternatívny scenár vyučovacej hodiny. Alternatívnym riešením pri zlyhaní techniky je klasická vyučovacia hodina s využitím atlasov, odbornej literatúry, odborných časopisov, mapových zdrojov.

3.2 Návrhy a odporúčania pre uplatnenie e-Learning vzdelávania v praxi

E-Learning vzdelávanie získava čoraz väčšiu popularitu v pedagogickej praxi. Mnohé stredné a základné školy využívajú voľne dostupný aj zakúpený softvér s cieľom zvýšiť efektivitu vzdelávania.

Zhrniem niektoré návrhy a odporúčania pre e-Learning vzdelávanie:

- e-Learning je nástrojom vzdelávania vyžadujúci dostatok času na prípravu zo strany pedagóga ale na druhej strane je kvalitným doplnkom vzdelávania;
- všetky testy a lekcie vytvorené na serveri EduPage univerzálne prístupné pre každého pedagóga; prihlasovacie meno a heslo dostupné pre každého používateľa;
- pedagóg získava okamžitú spätnú väzbu;
- pre žiakov je e-Learning atraktívny a prijateľný aj pre žiakov chýbajúcich a študujúcich podľa individuálneho študijného plánu;
- spracované lekcie a testy umožňujú pedagógom geografie odučiť a overiť dané témy
- relatívne nový prvok vzdelávania aplikovateľný na stredných a základných školách;
- práca môže byť inšpiráciou pre ďalších pedagógov s cieľom skvalitniť aj túto formu vzdelávania;
- diagnostikované ukážky vyučovacích hodín rozvíjajú kompetencie žiakov (komunikácia v materinskom jazyku, komunikácia v cudzích jazykoch, digitálna kompetencia, matematická kompetencia, sociálne, spoločenské a kultúrne kompetencie).

ZÁVER

Vzdelávanie je jednou z najdôležitejších životných priorít každého z nás, ale ďaleko viac než jednotlivca je to aspekt modernej spoločnosti. Mnohí z pedagógov, ktorí používajú e-Learning (perspektívne tí, ktorí ho začnú používať) skôr či neskôr dospejú k záveru, či je správne používať e-Learning vzdelávanie, či idú správnou cestou, či tento typ vzdelávania poskytuje požadovaný efekt.

Podľa môjho názoru je to výborný nástroj na realizovanie moderného vzdelávania, na dosahovanie stanovených cieľov v taxonómii cieľov. Ide o prijateľnú perspektívu zapojenia pedagogiky, didaktiky, psychológie do vyučovacieho procesu s cieľom maximalizovať výstupný efekt – teda aby sa žiaci čo najviac naučili, aby vyučovanie bolo tvorivé, moderné, interaktívne, interdisciplinárne, aby vedomosti boli trvalé a použiteľné v praxi.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť nepredstavuje vyčerpávajúci obsah problematiky e-Learning vzdelávania. Zameraná bola na EduPage e-Learning ako jednu z možností vzdelávania so zreteľom na testy v tomto prostredí a ich využitie v rôznych fázach vyučovacej jednotky. Koncipovaná bola tak, aby prijateľným spôsobom vysvetlila podstatu e-Learningu, prepojenie s didaktikou a psychológiou ako parciálnymi zložkami edukačného procesu. Zámerom autora bolo aj poskytnúť praktické ukážky z konkrétnych testov a vyučovacích hodín.

Pedagóg by mal po každej vyučovacej hodine urobiť aspoň myšlienkovú alebo písomnú reflexiu. Ak sa zamýšľame nad e-Learning vzdelávaním, a máme v pamäti reakcie a aktivitu žiakov, myslím si, že tento typ vzdelávania prináša popularitu.

Práca by mohla pomôcť pedagógom v modernizácii vzdelávacieho procesu pri využívaní nových foriem v práci s didaktickou technikou. E-Learning nie je len o technických možnostiach ale otvára priestor modernému vzdelávaniu.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. BAJTOŠ, J. 2007. Kapitoly zo všeobecnej didaktiky. Equilibria. Košice. 2007. ISBN: 978-80-89284-08-5
2. DROZDOVÁ, M. 2007. Kde sme a kam smerujeme v e-Learningu. Zborník konferencie. University o Zilina. 2007. ISBN: 978-80-8070-645-6
3. KATUŠČÁK, D. 2004. Ako písať záverečné a kvalifikačné práce. Enigma. Nitra. 2004. ISBN: 80-89132-10-3
4. KOŠČO, M. 2012. Využitie e-Learningu vo vyučovaní geografie. Katolícka univerzita v Ružomberku. Pedagogická fakulta. Katedra geografie. Ružomberok. 2012. 53 s
5. KRÁL, V. 1999. Fyzická geografie Evropy. Academia. Praha. 1999. ISBN: 80-200-0684-2
6. KRELOVÁ, K. 2007. Využitie informačných a komunikačných technológií vo vyučovacom procese. Modernizace vysokoškolské výuky technických predmetu: Sborník příspěvku z mezinárodní vědecké konference I. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2007. ISBN: 80-7041-335-4
7. MAGULA, A. et al. 2004. Lexikón štátov a území sveta. Mapa Slovakia. Bratislava. 2004. ISBN: 80-8067-097-8
8. MÁZOROVÁ, H. et al. 2010. Využitie informačných a komunikačných technológií v predmete Geografia pre stredné školy. Elfa. Košice. 2010. ISBN: 978-80-8086-147-6
9. PETLÁK, E. et al. 2005. Kapitoly zo súčasnej didaktiky. 1. vydanie. Iris. Bratislava. 2005. ISBN: 80-89018-89-0
10. PETLÁK, E. 2000. Pedagogicko-didaktická práca učiteľa. Iris. Bratislava. 2000. ISBN: 80-89018-05-X
11. PRŮCHA, J. - WALTEROVÁ, E. - MAREŠ, J. 2009. Pedagogický slovník. 6. aktualizované rozšírené vydanie. Portal. Praha. 2009. ISBN: 978-80-7367-647-6
12. PRŮCHA, J. 2002. Moderní pedagogika. 2. prepracované a aktualizované vydanie. Portal. Praha. 2002. ISBN: 80-7178-631-4

Internetové zdroje

13. Claroline [online]. claroline.net, [cit. 2015-08-04]. Dostupné na: <<http://www.claroline.net>>.
14. E-Learning pre učiteľov [online]. skoly.org, [cit. 2015-04-09]. Dostupné na internete: <<http://www.skoly.org/>>.

15. E-Learning – komunikácia zajtrajška. [online] pulib.sk, [cit. 2015-04-07]. Dostupné na internete: <<http://www.pulib.sk/elpub2/FHPV/Pavelka1/8.pdf>>.
16. E-Learning – progresívny doplnok výučby cudzích jazykov, Zborník Katedra anglistiky, fhv.umb.sk, [cit. 2015-04-03]. Dostupné na internete: <<http://www2.fhv.umb.sk/>>.
17. E-Learning – nová forma práce metodikov. [online] mcmb.mcmb.sk, [cit. 2015-04-11]. Dostupné na internete: <<http://mcmb.mcmb.sk/ESF/elearning.htm>>.